

Informacje na temat środków bezpieczeństwa i sposobu postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w Terminalu Paliw w Ostrowie Wielkopolskim Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN Spółka Akcyjna

1. Oznaczenie prowadzącego zakład oraz adres

Oznaczenie prowadzącego zakład:

Nazwa Prowadzącego	Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna Prezes Zarządu lub Dyrektor Biura Bezpieczeństwa i Higieny Pracy (zgodnie z udzielonym pełnomocnictwem przez Mocodawcę)
Adres siedziby	ul. Chemików 7, 09-411 Płock
Telefon	(24) 365-00-00
Fax	(24) 367-70-00
WWW	www.orlen.pl
e-mail	bezpieczenstwo.procesowe@orlen.pl
NIP	774-000-14-54
REGON	610188201

Adres zakładu:

Nazwa	Terminal Paliw w Ostrowie Wielkopolskim (BP74) Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN Spółka Akcyjna
Kierujący Zakładem	Kierownik Terminala (zgodnie z udzielonym pełnomocnictwem przez mocodawcę)
Adres	ul. Węglowa 1, 63-400 Ostrów Wielkopolski
Telefon	24 256 71 83
Fax	62 737 91 40

2. Osoba udzielająca informacji:

Dyrektor Biura Bezpieczeństwa i Higieny Pracy
w Polskim Koncernie Naftowym ORLEN Spółka Akcyjna

3. Potwierdzenie, że zakład podlega przepisom w zakresie przeciwdziałania awariom przemysłowym

Terminal Paliw w Ostrowie Wielkopolskim PKN ORLEN S.A. jest zakładem o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2016, poz. 138).

Prowadzący zakład dokonał zgłoszenia właściwym organom zgodnie z art. 250 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska i przekazał im opracowany program zapobiegania awariom.

4. Opis działalności Terminala Paliw w Ostrowie Wielkopolskim

Do głównej działalności Terminalu Paliw w Ostrowie Wielkopolskim Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. należy:

1. przyjmowanie paliw (benzyn silnikowych bezołowiowych [bazowych], oleju napędowego) rurociągiem dalekosiężnym z Płocka oraz w razie konieczności transportem kolejowym;
2. przyjmowanie dostaw dodatków uszlachetniających i komponentów do paliw (np. estrów metylowych wyższych kwasów tłuszczowych, odwodnionego alkoholu etylowego);
3. magazynowanie paliw, dodatków i komponentów do paliw;
4. komponowanie paliw silnikowych takich jak benzyna bezołowiowa i olej napędowy poprzez dozowanie dodatków uszlachetniających i komponentów;
5. dystrybucja paliw do autocystern i cystern kolejowych;
6. przesyłanie paliw rurociągiem do Terminala Paliw we Wrocławiu.
7. zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpożarowego poprzez zastosowany nowoczesny system ochrony terenu obiektu oraz instalacji technologicznych zmniejszających ryzyko wystąpienia awarii. Do tego typu systemu zalicza się m.in. instalacje p.poż., bieżącego monitoringu szczelności, temperatury oraz stężenia węglowodorów i wypełnienia zbiorników.

5. Charakterystyka substancji niebezpiecznych występujących na terenie Terminalu Paliw w Ostrowie Wielkopolskim

Na terenie Terminalu Paliw w Ostrowie Wielkopolskim PKN ORLEN S.A znajdują się różne substancje niebezpieczne w tym: paliwa oraz substancje pomocnicze (dodatki uszlachetniające do paliw). Poniższe krótkie zestawienie przedstawia podstawowe informacje na temat właściwości, jakie cechują substancje decydujące o zaliczeniu zakładu do zakładu o dużym ryzyku (nazwy lub kategorie oraz stwarzanie zagrożenia).

GŁÓWNE SUBSTANCJE:

- Benzyny silnikowe bezołowiowe (bazowe): produkt skrajnie łatwopalny, użytkowany niezgodnie z przeznaczeniem może być szkodliwy i drażniący dla otoczenia, niebezpieczny dla środowiska
- Olej napędowy: produkt skrajnie łatwopalny, użytkowany niezgodnie z przeznaczeniem może być szkodliwy i drażniący dla otoczenia, niebezpieczny dla środowiska
- Olej napędowy grzewczy: użytkowany niezgodnie z przeznaczeniem może być szkodliwy i drażniący dla otoczenia, niebezpieczny dla środowiska

**NAJBARDZIEJ ZNACZĄCE SUBSTANCJE POMOCNICZE
(DODATKI USZLACHETNIAJĄCE DO PALIW):**

- Komponent bioetanolowy 80/20: produkt wysoce łatwopalny, użytkowany niezgodnie z przeznaczeniem może być szkodliwy i drażniący dla otoczenia, niebezpieczny dla środowiska
- dodatki do benzyn i oleju napędowego (w znacznie mniejszych ilościach niż paliwa), produkt łatwopalny, użytkowany niezgodnie z przeznaczeniem może być szkodliwy i drażniący dla otoczenia, niebezpieczne dla środowiska

PKN ORLEN S.A. – prowadzący Terminal Paliw w Ostrowie Wielkopolskim jest świadomy, że ze względu na prowadzony profil działalności zagrożenia wynikające z właściwości stosowanych substancji można podzielić na następujące grupy:

- zagrożenia pożarowe,
- zagrożenia dla środowiska naturalnego,
- zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka

Z uwagi na właściwości fizykochemiczne substancje niebezpieczne występujące na Terminalu Paliw w Ostrowie Wielkopolskim w przypadku ich uwolnienia mogą tworzyć rozlewiska cieczy zbierane na instalacjach w obudowanych tacach oraz na szczelnych podłożach. Awaryjnie uwolnione ciecze z tacy (szczelnego podłoża) powinny być całkowicie zebrane lub kierowane do studzienek kanalizacyjnych a następnie do zbiorników słopowych lub systemu kanalizacji wód opadowo-roztopowych. System ten obejmuje wszystkie obiekty technologiczne Terminala Paliw.

Uwolnione substancje niebezpieczne o charakterze palnym mogą po uwolnieniu rozprzestrzeniać się także w postaci chmur parowych. Jeżeli substancja jest cięższa od powietrza – np. paliwa - chmura parowa może utrzymywać się przy powierzchni terenu i wnikać we wszelkie otwory poniżej poziomu terenu (studzienki, wpusty, zagłębienia).

W przypadku substancji lżejszych od powietrza chmury parowe mogą rozprzestrzeniać się z wiatrem. Ważnym aspektem w przypadku tych substancji jest zagadnienie czy w połączeniu z powietrzem pary substancji tworzą mieszaniny wybuchowe.

W odniesieniu do terenów i ludności znajdującej się poza Terminalem Paliw przewidziano potencjalną możliwość zaistnienia zdarzeń, które z uwagi na właściwości substancji niebezpiecznych uwolnionych a czasie awarii na instalacjach procesowych mogłyby zagrozić zdrowiu lub życiu ludzkiemu. Niezbędne informacje przekazano Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu celem opracowania zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego dla terenów przyległych do Terminala Paliw w Ostrowie Wielkopolskim.

6. Informacje dotyczące raportu o bezpieczeństwie

Raport o bezpieczeństwie wymagany przez ustawę Prawo ochrony środowiska został opracowany dla Terminala Paliw w Ostrowie Wielkopolskim i przedłożony Wielkopolskiemu Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu, Delegatura w Kaliszu.

7. Informacje dotyczące głównych scenariuszy awarii przemysłowej oraz środków bezpieczeństwa, które zostaną podjęte w przypadku wystąpienia awarii

Biorąc pod uwagę obiekty Terminalu mogące stwarzać największe zagrożenie poważną awarią, własności substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia zewnętrzne, wytypowano dwie grupy możliwych głównych scenariuszy awaryjnych.

Pierwsza grupa to zdarzenia katastroficzne (typ W) powodujące uwolnienie dużej ilości substancji niebezpiecznych, a ich pierwotne skutki mogą wykraczać poza obiekt.

Druga grupa to zdarzenia charakteryzujące się dużą częstością występowania (typ P), uwolnieniem małych ilości substancji niebezpiecznych i małymi skutkami pierwotnymi odczuwalnymi w obrębie obiektu. Pierwotne skutki zdarzeń awaryjnych, w przypadku braku działania odpowiednich środków zabezpieczeń, mogą powodować wtórne zdarzenia awaryjne – tzw. efekt domino.

Zdarzenia w pierwszej grupie związane są z uwolnieniem substancji niebezpiecznych w wyniku uszkodzenia zbiorników magazynowych o dużej pojemności, rurociągów charakteryzujących się dużymi przepływami substancji i pomp o wysokich wartościach ciśnienia na tłoczeniu.

Zdarzenia w drugiej grupie to przecieki zbiorników o dużej pojemności, rurociągów i rozszczelnienia autocystern. Zdarzenia awaryjne dotyczą wszystkich podstawowych obiektów Terminalu: zbiorników magazynowych, rurociągów międzyobektowych, węzła włączenia rurociągu Płock – Ostrów Wielkopolski – Wrocław, instalacji VRU, frontu kolejowego, pompowni produktowej, autocystern. Są to, więc reprezentatywne zdarzenia awaryjne (RZA) dla Terminalu.

W minimalizacji (neutralizacji) skutków awarii na terenie Terminala paliw w Ostrowie Wielkopolskim mogą brać zatem udział w szczególności:

- utwardzenie i uszczelnienie terenu: Terminal drogowy, tace, zbiorników i pompowni, technologicznych oraz bioetanolu, bioestrów i dodatków place, manewrowe przy terminalu drogowym
- Zintegrowany System Nadzoru Rurociągu (ZSNR): Rurociąg dalekosiężny Płock – Ostrów Wielkopolski – Wrocław
- Detektory węglowodorów: Wanna kolejowego frontu spustowego, studnia pomp zbiornika retencyjnego nr 1, kontener próbek, zbiornik Z-15, teren wokół Terminala
- Instalacja wody ppoż. i sieć hydrantowa: Teren Terminala
- Stała instalacja pianowa: Zbiorniki Z-1, Z-2, Z-3, Z-4, Z-5, Z-28, Z-8, Z-9, Z-10, Z-11, Z-12, Z-13, Z-23, Z-38, Z-39, terminal drogowy, kolejowy front nalewczy
- Stała instalacja zraszaczowa: Zbiorniki Z-1, Z-2, Z-3, Z-4, Z-5, Z-28, Z-8, Z-9, Z-10, Z-11, Z-12, Z-13, Z-15, Z-16, Z-17, Z-18, Z-19, Z-22, Z-23, Z-38, Z-39
- Działka wodno-pianowe: kolejowy front spustowy, kolejowy front nalewczy
- Technologiczny układ separacji węglowodorów. Obiekty: pompownia, separator koalescencyjny, zbiorniki retencyjne, filtr korzeniowy
- Cysterny wyposażone są w systemy zabezpieczające przed przepełnieniem i automatyczne mechanizmy przerywające napełnianie
- Stanowiska nalewu wyposażone są w kompleksowy system przeciwpożarowy oraz czujki UV / IR wykrywające płomień oraz zbyt wysoką temperaturę – w przypadku stwierdzenia zagrożenia, natychmiast, w całości automatyczny sposób uruchamiane jest gaszenie pianą i zabezpieczenie w ten sposób również sąsiednich stanowisk
- Zbiorniki magazynowe: wykonane w technologii dwupłaszczowej zabezpieczającej przed ewentualnym rozszczelnieniem, zabezpieczone w podwójne dno i system monitoringu szczelności, posiadają czułe systemy monitoringu temperatury, stężenia węglowodorów w powietrzu, maksymalnego i minimalnego wypełnienia, wyposażone we własne instalacje przeciwpożarowe – w przypadku wykrycia nieprawidłowości do wnętrza zbiornika oraz do strefy pomiędzy zbiornikiem a płaszczem osłonowym bezpośrednio podawana jest piana gaśnicza, a płaszcz zewnętrzny, podobnie jak sąsiadujące zbiorniki, jest prewencyjnie zraszany wodą, Umieszczone na geomembranie oraz tacy betonowej, eliminujących przenikanie węglowodorów do gleby, Rozdzielone na dwa odrębne parki – do magazynowania olejów oraz magazynowania benzyn, Cyklicznie całkowicie opróżniane, poddawane niezbędnym pracom konserwacyjnym i rewizji dokonywanej przez Urząd Dozoru Technicznego
- Przez całą dobę przeprowadzany jest obchód wszystkich instalacji technologicznych Terminala. W przypadku zaobserwowania jakichkolwiek nieprawidłowości pracownicy

- mają możliwość natychmiastowego wstrzymania pracy wszystkich urządzeń i rozpoczęcia działań naprawczych lub akcji ratowniczej
- Wszystkie instalacje alarmowe oraz gaśnicze są regularnie poddawane szczegółowym przeglądom i testom, odbywającym się z udziałem Państwowej Straży Pożarnej
  - System wykrywania węglowodorów w gruncie LEOS – instalacja składa się z trzech niezależnych pętli obejmujących nalew kolejowy, zbiorniki olejowe, zbiorniki benzynowe

Spośród środków bezpieczeństwa występujących na terenie Terminalu Paliw szczególnie ważną rolę odgrywają pomiary i automatyka, instalacje przeciwpożarowe, które w sytuacjach awaryjnych pozwalają na szybką reakcję i ugaszenie pożaru w zarodku.

8. Informacje dotyczące sposobów ostrzegania i postępowania społeczeństwa w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

Na terenie Terminala paliw w Ostrowie Wielkopolskim alarmowanie w przypadku zaistnienia awarii odbywa się przy pomocy wszelkich dostępnych środków komunikacji tzn.:

- 1) sygnały akustyczne przekazywane syrenami i buczkami,
- 2) ręczne ostrzegacze pożarowe,
- 3) telefon sieci dyspozytorskiej,
- 4) sieć telefoniczna telefonii stacjonarnej i komórkowej,
- 5) inni pracownicy.

Alarmowania personelu Terminala dokonuje się w przypadku zaistnienia zagrożenia na terenie obiektu. System dwóch syren szczelinowych, uruchamiany jest automatycznie w przypadku uruchomienia instalacji ppoż. oraz istnieje możliwość uruchomienia jej ręcznie z pomieszczenia sterowni.

W przypadku zaistnienia pożaru lub wycieku albo innego zagrożenia dla osób lub środowiska, alarm o zagrożeniu na terenie Terminala Paliw w Ostrowie Wielkopolskim PKN ORLEN S.A. ogłaszany dźwiękiem modulowanym syreny alarmowej, przerywanymi sygnałami dźwiękowymi (sekwencja krótkich sygnałów) przez 3 minuty.

Alarmy odwołuje się ciągłym sygnałem dźwiękowym syreny alarmowej lub buczka trwającym 3 minuty.

Tryb postępowania w przypadku zaistnienia zagrożenia rejonów przyległych do Terminala Paliw w Ostrowie Wielkopolskim obejmuje następujące czynności:

1. Ogłoszenie alarmu
2. Przekazanie informacji o zdarzeniu służbom ratowniczym Państwowej Straży Pożarnej, ochrony środowiska, Starostwa Powiatowego w Ostrowie Wielkopolskim,
3. Monitorowanie prowadzonej akcji likwidacji zagrożenia siłami własnych służb oraz Państwowej Straży Pożarnej,
4. Bieżące informowanie na temat rozwoju i likwidacji zaistniałego zdarzenia.

Do ogłoszenia alarmu upoważniony jest Kierownik Terminala lub wyznaczona osoba, która zostanie powiadomiona o wystąpieniu awarii, zgodnie z odpowiednimi procedurami w tym zakresie. Wraz z uruchomieniem syreny alarmowej akcją ratowniczą rozpoczyna Kierownik Terminala lub osoba go zastępująca. Kierujący akcją przekazuje informację o zaistniałej awarii do Stanowiska Kierowania Komendanta Powiatowego PSP w Ostrowie Wielkopolskim. Kierownik Terminala lub osoba go zastępująca kieruje działaniami ratowniczymi do czasu przyjazdu pierwszej jednostki ochrony przeciwpożarowej, następnie dowodzenie przejmuje dowódca służby ratowniczej

Po ogłoszeniu alarmu wszystkie osoby przebywające na terenie zagrożonym obowiązane są podporządkować się poleceniom wydawanym przez Kierującego Działaniami Ratowniczymi (Kierownik obiektu lub wyznaczona osoba z Państwowej Straży Pożarnej).

Decyzję o ewentualnej ewakuacji okolicznych mieszkańców oraz użytkowników sąsiednich obiektów podejmuje kierujący działaniami ratowniczymi dowódca jednostki ochrony przeciwpożarowej.

W przypadku konieczności skierowania komunikatów dla społeczeństwa podawanie ich za pośrednictwem środków masowego komunikowania następuje przez organy administracji publicznej, odpowiedzialne za ochronę ludności na administrowanym terenie, które posiadają opracowane w tym zakresie plany i zasady (albo zgodnie z kompetencjami).

Sposób postępowania społeczeństwa w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej

Podczas intensywnego zadymienia zleca się wszystkim osobom przebywającym w sąsiedztwie miejsca awarii zastosowanie się do niżej podanych wskazówek:

1. Zachować spokój, przeciwdziałać panice i lękwii.
2. Nie zbliżać się do strefy zagrożenia.
3. Nie wchodzić w obszar silnego zadymienia lub oparów substancji niebezpiecznej.
4. Oddalić się od emisji substancji niebezpiecznych w kierunku prostopadłym do kierunku wiatru.
5. Nie utrudniać służbom ratowniczym dojazdu do terminala paliw.
6. Zamknąć okna i uszczelnić inne otwory, którymi dym lub pary substancji niebezpiecznej mogłyby wnikać do pomieszczeń (drzwi, kratki wentylacyjne).
7. Zamknąć zawór gazu.
8. Odciąć dopływ wody.
9. Nie używać ognia otwartego.
10. W przypadku znajdowania się w samochodzie, w strefie intensywnego zadymienia – zamknąć okna i wyłączyć wentylację, a jeśli widoczność na to pozwala opuścić rejon zadymienia możliwie najkrótszą drogą.
11. Należy zaopiekować się dziećmi, osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
12. W przypadku ewakuacji zabrać najpotrzebniejsze rzeczy..
13. Na bieżąco śledzić komunikaty podawane przez służby ratownicze oraz radio i telewizję do czasu odwołania alarmu.
14. Stosować się do poleceń wydawanych przez Kierującego Działaniami Ratowniczymi.

W przypadku odwołania alarmu

Należy stosować się do poleceń wydawanych przez Kierującego Działaniami Ratowniczymi i/lub przedstawicieli organów administracji publicznej, odpowiedzialnych za ochronę ludności na administrowanym terenie, które posiadają opracowane w tym zakresie plany i zasady.

Dodatkowe informacje można uzyskać:

 SŁUŻBY	 TELEFON
Starostwo Powiatowe w Ostrowie Wielkopolskim, Referat Zarządzania Kryzysowego	(62) 737 84 38 (62) 737 84 35
Komenda Powiatowa PSP w Ostrowie Wielkopolskim	(62) 332 42 90

Uwaga: informacje udzielane są przy zachowaniu wymogów określonych w odrębnych przepisach dotyczących ochrony informacji niejawnych

9. Obszar uzyskania dodatkowych informacji związanych z bezpieczeństwem Terminala Paliw w Ostrowie Wielkopolskim z zastrzeżeniem wymogów dotyczących informacji niejawnych ustalonych w przepisach krajowych

Dodatkowe informacje w zakresie nieobjętym tajemnicą handlową i/lub tajemnicą przedsiębiorstwa dotyczące Terminala Paliw w Ostrowie Wielkopolskim PKN ORLEN S.A. można uzyskać kierując pisemny wniosek na adres:

Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna
ul. Chemików 7, 09-411 Płock
Biuro Bezpieczeństwa i Higieny Pracy
bezpieczenstwo.procesowe@orlen.pl

Informacje związane z rejestrem substancji niebezpiecznych; zatwierdzonymi raportami o bezpieczeństwie lub ich zmianami; zewnętrznymi planami operacyjno-ratowniczymi oraz instrukcjami postępowania mieszkańców na wypadek wystąpienia awarii – podawane są również przez Wielkopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej na stronie internetowej:

<http://www.psp.wlkp.pl/?art=15>

Ostatnia aktualizacja 09.10.2019